

Schiedamse Vest 180
3011 BH Rotterdam
T +31 (0)10 401 77 77
www.oogziekenhuis.nl

Uveamelanoom

In Nederland krijgen ruim 100 mensen per jaar te horen dat zij een melanoom in het oog hebben, ook wel uveamelanoom genoemd. Deze vorm van kanker komt vooral voor bij mensen tussen de 50 en 70 jaar. De eerste symptomen zijn meestal: vaag zien, het zien van vlekken of lichtflitsen of een verkleining van het gezichtsveld. Soms is een melanoom asymptomatisch en wordt dit bij toeval ontdekt.

Uveamelanomen kunnen op verschillende plaatsen in het oog ontstaan. Dit melanoom kan, net als vele andere soorten kanker, uitzaaien. Via de bloedbaan kunnen bijvoorbeeld uitzaaiingen ontstaan in de lever of de huid. Over de oorzaak van melanomen in het oog is tot nu toe weinig bekend. De tumor komt heel soms in families voor in combinatie met huidmelanomen.

Onderzoeken

Het onderzoek om de diagnose te stellen bestaat hoofdzakelijk uit een uitgebreid oogheelkundig onderzoek: met een zogenoemde oogspiegel kan de arts in uw oog kijken. Uw oog wordt van tevoren gedruppeld, zodat de pupil zich verwijdt. Met echografie kan o.a. de grootte van de tumor vastgelegd worden.

Bij een fluorescentie-angiografie spuit men contrastmiddel in een ader. Hierdoor is het mogelijk speciale zwart-wit foto's van de binnenzijde van uw oog te maken waarop de bloedvaten te zien zijn.

Behandeling

Een operatie waarbij de chirurg het oog verwijdert, is niet altijd nodig. De afgelopen tien jaar jaren zijn er nieuwe, oogsparende behandelingen ontwikkeld. Na deze behandelingen kan blijvende slechtziendheid aan het behandelde oog optreden. De mate van slechtziendheid, is onder andere afhankelijk van de plaats van de tumor in het oog. De behandelend oogarts zal u daarover informeren. Welke behandeling u uiteindelijk krijgt, is onder meer afhankelijk van de grootte en de plaats van de tumor, eventuele uitzaaiingen, het functioneren van uw andere oog en uw persoonlijke voorkeur.

Bestraling

- *Brachytherapie*: Bij dit type bestraling wordt een klein plaatje met radioactieve straling op uw oog gezet. Dit blijft een paar dagen zitten. Tijdens de behandeling blijft u in het ziekenhuis. Deze behandeling wordt gedaan in het LUMC.
- *Stereotactische bestraling*: Bij deze behandeling wordt uw oog kort en heel precies bestraald, van verschillende kanten. Dit gebeurt op 5 opeenvolgende dagen. De schade aan de rest van het oog wordt hiermee beperkt. Zo kunnen we oogmelanomen tot 16

millimeter behandelen zonder operatie. Stereotactische bestraling wordt uitgevoerd in het Erasmus MC.

- *Protonenbestraling*: Dit is een behandeling die sinds kort ook mogelijk is in het Holland Proton Therapie Centrum in Delft. Voorheen moesten patiënten hiervoor worden doorverwezen naar het buitenland. Samen met de oogartsen en de afdeling radiotherapie van het Erasmus MC wordt bekeken of deze behandeling bij u mogelijk is. De samenwerking met het Erasmus MC valt binnen de 'Rotterdam Ocular Melanoma Study Group' (ROMS).
- *Thermotherapie*: Bij deze behandeling brandt infrarood laserlicht de tumor als het ware weg. Dit heet thermotherapie, omdat er sprake is van verhitting. Thermotherapie gebeurt poliklinisch en duurt ongeveer een uur. Het oog wordt van tevoren verdoofd met enkele oogdruppels en een injectie. Zo nodig herhaalt men deze behandeling.
- *Sandwichtherapie*: Een sandwichtherapie is een combinatie van de inwendige bestralingstherapie en de thermotherapie met een tussentijd van ongeveer een maand. De tumor zal pas in de loop van maanden langzaam gaan verschrompelen. Daarom is het nodig dat u regelmatig voor controle naar de polikliniek komt. Deze combinatiebehandeling is de laatste jaren steeds vaker de eerste keuze van behandeling.

Operatie

- *Biopt*: In zeldzame gevallen is het niet duidelijk of het wel om een melanoom gaat. In dat geval kunnen we, afhankelijk van de locatie, een biopt nemen. Hiervoor voeren wij daarvoor een vitrectomie uit.
- *Endoresectie*: In sommige gevallen kunnen we met een operatie in het oog de melanoom verwijderen. Dit is een zeer specialistische behandeling die in samenwerking met het Erasmus MC wordt uitgevoerd.
- *Operatieve verwijdering van het oog (enucleatie)*: Indien de bovenstaande therapieën niet mogelijk zijn of als deze onvoldoende effect geven, zal het noodzakelijk zijn het oog te verwijderen. Deze operatieve ingreep gebeurt onder algehele narcose en duurt ongeveer een uur. U verblijft na de ingreep nog 1 nacht in het ziekenhuis. U krijgt al direct bij de operatie een (tijdelijke) schaalprothese, die de eerste weken kan blijven zitten. 8 tot 12 weken na de operatie kunt u een schaalprothese aangemeten krijgen door een ocularist. Zie voor meer informatie de folder 'Operatieve verwijdering van het oog'.

Overlevingskansen

De kans op langdurige, ziektevrije overleving is onder meer afhankelijk van de grootte en de plaats van het melanoom. Van alle behandelde oogmelanoompatiënten leeft na vijf jaar 65 tot 70%. Na tien jaar is dit percentage gedaald naar ongeveer 55%.

Overlevingspercentages voor een groep patiënten zijn niet zomaar naar uw individuele

situatie te vertalen. Wat u persoonlijk voor de toekomst mag verwachten, kunt u het beste met uw behandelend arts bespreken.

Het Oogziekenhuis Rotterdam verricht regelmatig wetenschappelijk onderzoek samen met andere centra in binnen- en buitenland (voornamelijk met het Erasmus MC in de samenwerking van de Rotterdam Ocular Melanoma Study Group, de ROMS, maar ook onder andere met Radboud MC Nijmegen, en instellingen in België en Engeland). Uw oogarts zal met u bespreken of u hiervoor in aanmerking komt.

Controles

Alle patiënten met een uveamelanoom blijven gedurende 10 jaar onder controle. Deze 10 jaar gaat in nadat er controle van de tumor bereikt is. Bij de controles kijkt de oogarts-oncoloog u na op uitzaaiingen door de lymfeklieren te bevoelen van het gezicht en de hals. De eerste 2 jaar wordt er elke 3 maanden onderzoek gedaan; het 3e tot en met het 5e jaar elk halfjaar en van 5 tot 10 jaar elk jaar. Er kan door middel van bloedonderzoek (leverfuncties) en echo van de bovenbuik beoordeeld worden of er een aanwijzing is voor uitzaaiingen. Als daar aanwijzingen voor zijn, zal eerst extra onderzoek aangevraagd worden om het beter te beoordelen. Daarna wordt bekeken welke oncologen u kunnen meebehandelen.

Ondersteuning en begeleiding

Naast uw behandeling in Het Oogziekenhuis Rotterdam, zijn er ook gespecialiseerde organisaties waar u terecht kunt voor deskundig advies, logenotencontact en meer informatie over conjunctivamelanomen. De organisaties waar Het Oogziekenhuis Rotterdam een nauw samenwerkingsverband mee heeft zijn:

- Stichting melanoom, www.stichtingmelanoom.nl
- Vrijwilligerswerk [M]Eye Buddy, telefoonnummer 088 00 29 744 of info@oogmelanoombuddy.nl. Meer info via: <https://bit.ly/3w0DwCe>
- Inloophuizen bij kanker: <https://bit.ly/3xXP7nL>
- Nederlandse Federatie van Kankerpatiënten organisaties: www.zeldzamekankers.nl
- Rotterdam Ocular Melanoma Study Group (ROMS). Samenwerking met Erasmus MC: www.oogtumoren.nl
- Website van Het Oogziekenhuis Rotterdam: www.oogkanker.nl

- Ondersteuning bij slecht zien:
 - Ergra Low Vision, telefoonnummer 070 311 40 70 of www.ikwilbeterzien.nl
 - Koninklijke Visio, telefoonnummer 088 585 85 85 of www.visio.org
 - Bartiméus, telefoonnummer 088 889 98 88 99 of www.bartimeus.nl

Meer info

Kijk voor meer info op de website van Het Oogziekenhuis Rotterdam. Ga hiervoor naar www.oogkanker.nl.

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de afdeling Oogoncologie van Het Oogziekenhuis Rotterdam via het Klantcontactcentrum:

maandag t/m vrijdag tussen 8.15 en 16.30: 010 401 77 77.